

Қазақстан Республикасындағы халықтың тұрмыс сапасы

Шығарылған күні: 20.07.2023 жыл

Келесі шығарылым күні: 20.07.2024 жыл

Тұрмыс сапасының көрсеткіштері (субъективті бағалау)

1. Түйінді тұстары

[Тұрмыс сапасының көрсеткіштері](#)

2. Глоссарий

3. Әдістемелік түсініктемелер

4. Қатысы бар басылымдарға сілтемелер

5. Пайдалы сілтемелер

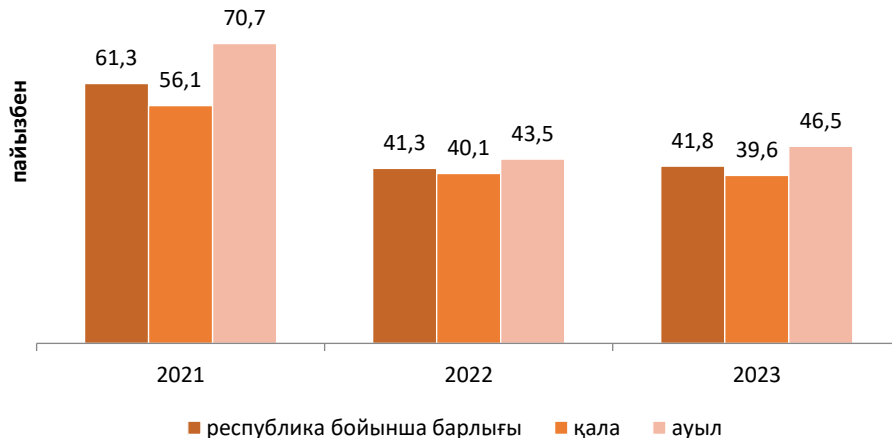
1. Түйінді тұстары

2023 жылдың наурыз айында жүргізілген «Халықтың тұрмыс сапасы» зерттеу қорытындысы бойынша респонденттердің 41,8% – ы өз өмірлеріне қанағаттанған, бұл ретте олардың үлесі ауылдық жерлерде – 46,5% (қалада-39,6%) сәл артық екенін атап өткен жөн. Өз өміріне қанағаттанған ер адам үлес салмағы әйелдерге қарағанда 45,4% – 39,5% – дан асады.

2022 жылғы осындай зерттеумен салыстырғанда респонденттердің өміріне қанағаттану деңгейі 0,5 п. т. өсті (2022 жылы – 41,3%). Өмірге қанағаттану деңгейі 2023 жылы 2021 жылға қарағанда 19,5 п. т. қарағанда төмен болғанын атап өтеміз (2021 жылы – 61,3%).

Сурет 1

Халықтың өз өміріне қанағаттануы

Тұрмыс сапасының көрсеткіштері

Респонденттердің 47,6%-ы өз денсаулығына қанағаттанды, ішінара 49,3%-ы қанағаттанды. Бұл ретте, жасы бойынша сұралғандар неғұрлым үлкен болса, өз денсаулығына қанағаттанғандардың үлесі соғұрлым төмен болады және зейнеткерлік жастағы респонденттер арасында бұл 15-17 жас тобына қарағанда 2,6 есе аз болады. Сонымен қатар, өткен жылғы зерттеу қорытындыларымен салыстырғанда респонденттердің өз денсаулығына қанағаттану деңгейі 0,4 пайыздық тармаққа өсті (2022 жылы – 47,2%).

Айта кету керек, негізгі Мемлекеттік қызметтерді жеткізушілердің ұсынылған тізбесінен респонденттер жедел медициналық жәрдем орталықтары ұсынатын қызметтердің сапасына қанағаттанады – сұралғандардың 56,1%.

Ағымдағы жылы респонденттердің қаржылық жағдайына қанағаттану деңгейі өткен жылға қарай 2 пайыздық тармаққа артып, 34% құрады.

Материалдық қамтамасыз ету (ауқаттылық) деңгейі бойынша респонденттердің 72,2%-ы өздерін орташа қамтамасыз ету деңгейіне (орта тап), респонденттердің 0,3%-ы төмен қамтамасыз ету деңгейін және респонденттердің 1%-ы өздерін жоғары қамтамасыз ету деңгейіне жатқызған. Тұтастай алғанда, осы көрсеткіштің

серпінінде қамтамасыз етудің басқа деңгейлері есебінен қамтамасыз етудің орташа деңгейі үлесінің өсуі, бұл ретте төменгі және жоғары деңгейлер де байқалады.

Үй шаруашылықтарының қамтамасыз етудің төмен және орташа деңгейінен төмен болуының негізгі себептері төмен еңбекақы 92,7% және төмен зейнетақы 1,4% болып табылады. Жұмыс істейтін халықтың жалқаулық мәртебесіне байланысты 94,4%-ы еңбекақының төмендігін негізгі себеп деп атады, ал жұмыссыздардың негізгі себебі тиісінше 78,5% ақылы жұмыстың болмауы болып табылады.

Кесте 1

2023 жылы үй шаруашылықтарының қамтамасыз етілу деңгейінің төмен және орта төмен болу себептері

пайызбен

	Барлығы	Жергілікті жерінің типі бойынша		Жұмыспен қамтылу деңгейі бойынша		
		қала	ауыл	жалданып жұмыс істейтіндер	өз еркімен жұмыспен қамтылғандар заныты	жұмыссыздар безработные
Респонденттердің барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
соның ішінде себептер бойынша*:						
қандай да бір ақылы жұмыстың болмауы	0,9	0,6	1,5	0,9	0,8	78,5
тұрғылықты жері бойынша тұрақты ақылы жұмыс таба алмау	0,8	0,4	1,5	0,7	1,3	3,7
біліктілік және/немесе жұмыс тәжірибесінің жеткіліксіз деңгейі	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	1,1
төмен еңбекақы	92,7	93,0	91,7	94,4	93,8	5,1
төмен зейнетақы	1,4	1,4	1,3	0,4	0,4	2,5
төмен әлеуметтік жәрдемақылар	0,9	1,0	0,8	0,7	0,7	0,8
кредитті, оның ішінде ипотекалық және қарызды төлеуге байланысты немесе артық қарыз жүктемесінің болуы	0,9	0,8	1,0	1,0	1,0	2,0
қолайлы жұмыс алу үшін білім деңгейінің жеткіліксіздігі	0,5	0,6	0,4	0,5	0,6	2,5
әлеуметтік жағынан адекватты емес отбасы мүшелерінің (маскүнөмдіктен, нашақорлықтан және т. б. зардап шегетіндер) болуы және / немесе үй шаруашылығында мүгедектігі бар тұлғалардың болуы	0,2	0,2	0,1	0,1	...	0,6
денсаулық жағдайы нашар	0,8	1,0	0,6	0,4	0,7	2,1
үй шаруашылығындағы төтенше жағдайлар, дүлей апаттар (егіннің болмауы, өрт, су тасқыны, жақын адамдардың жоғалуы және т. б.)	0,0	0,0	0,0	0,0
ұрлық, тонау, мал ұрлығы және т. б. салдарынан мүлікті жоғалту	0,0	0,0	0,1
мектепке дейінгі мекемеге бармайтын мектепке дейінгі балаға (балаларға) қамқорлық және / немесе қарау қажет	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1	1,1
басқа себеп	0,1	0,1	0,2	0,1

Зерттеу нәтижелері бойынша респонденттердің 20,5%-ы тұрғын үйді өз бетінше сатып алу мүмкіндігіне ие нұсқаны белгіледі, 40,1% - ішінара, бұл ретте респонденттердің 22,5%-ы тұрғын үйді (Тұрғын үй жағдайларын жақсартуды) шектеуде мемлекеттің қолдауына қанағаттанғанын көрсетті.

Респонденттердің жартысынан көбі (63,4%) туыстарының немесе таныстарының моральдық қолдауына сенімді екендіктерін көрсетті, бұл ретте ауыл тұрғындары қажет болған жағдайда қала тұрғындарына қарағанда (тиісінше 64,8% және 62,7%) моральдық қолдау алатынына қанағаттанды.

Болашақта респонденттердің 42,4%-ы өздерінің оң болашағы туралы Сенімді, Болашақта жақсару болады деп болжайды - 34,7%, ал респонденттердің тек 0,8% - ы нашар өмір сүреміз деп ойлайды.

Электрондық кестелер:

[2023 жылы Қазақстан Республикасы халқының тұрмыс сапасы](#)

2. Глоссарий

Үй шаруашылығы-бірлесіп тұратын, өзінің табысы мен мүлкін толық немесе ішінара біріктіретін және тауарлар мен қызметтерді бірлесіп тұтынатын бір немесе одан да көп жеке тұлғалардан тұратын экономикалық субъект;

Тұрмыс сапасы - адам өмірінің барлық аспектілерінің тиімділігін, материалдық, рухани және әлеуметтік қажеттіліктерді қанағаттандыру деңгейін, интеллектуалды, мәдени және физикалық даму деңгейін, сондай-ақ өмір қауіпсіздігін қамтамасыз ету дәрежесін сипаттайтын пәнаралық ұғым;

Қанағаттану-адам үшін ерекше маңызы бар өмірдің әртүрлі аспектілерін оң бағалау;

Өмірге қанағаттану-бұл адамдардың эмоцияларын, сезімдерін көрсету тәсілі, сондай-ақ көңіл-күй, қарым-қатынасқа қанағаттану, қол жеткізілген мақсаттар тұрғысынан бағаланатын әл-ауқат өлшемі;

Айыру-қажеттілікті қанағаттандыру мүмкіндігін азайту немесе толық айыру-психофизиологиялық немесе әлеуметтік.

3. Әдістемелік түсініктемелер

Зерттеудің мақсаты-халықтың тұрмыс деңгейінің сипаттамасын көрсететін респонденттерді субъективті бағалау туралы мәліметтер алу.

Осы модуль бойынша тексеру тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын іріктеп тексеру бағдарламасының құрамдас бөлігі болып табылады.

Тексеру республиканың барлық облыстарында, Астана, Алматы және Шымкент қалаларында жүргізіледі. Деректерді жинау сауалнамаларды респонденттер толтыру жолымен жүргізіледі, бұл ретте респонденттер тексеруде 15 жастан асқан үй шаруашылығының бір мүшесі ретінде әрекет етеді.

Сұрақтарға жауап беру үшін қанағаттану шкаласы қолданылады (1-ден 10-ға дейін). Бұл тәжірибені Евростат, экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (ЭЫДҰ) кеңінен қолданады, сондай-ақ осы байқау нәтижелерінің халықаралық салыстырмалылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін еуропалық статистиктер конференциясы ұсынады.

Қанағаттану шкаласы келесі санаттарға бөлінеді: 1-3 шкаласы – «қанағаттанбаған», 4-7 шкаласы – «ішінара қанағаттандырылған» және 8-10 шкаласы – «қанағаттандырылған», сонымен қатар «жауап беру қиын және қолданылмайды» деген жауап нұсқасы болды.

4. Қатысы бар басылымдарға сілтемелер

[Тұрмыс сапасының индексі](#)

[Белсенді ұзақ өмір сүру индексі](#)

5. Пайдалы сілтемелер

[«Қазақстан Республикасындағы халықтың тұрмыс сапасы» сапасы бойынша есеп](#)

[D 002 «Халықтың тұрмыс сапасы» статистикалық нысаны, жылына бір рет](#)

Шығаруға жауапты: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры: Н. Белоносова Тел. +77172 749022	Орындаушы: С.Керейбаева Тел. +7 7172 749806 E-mail: s.kereibayeva@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
--	--	---	---